BAB 09 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Petempatan di Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan jenis, pola dan fungsi petempatan. Gunakan ciri yang diberi untuk menjelaskan susunan rumah serta peranan bandar dan luar bandar.

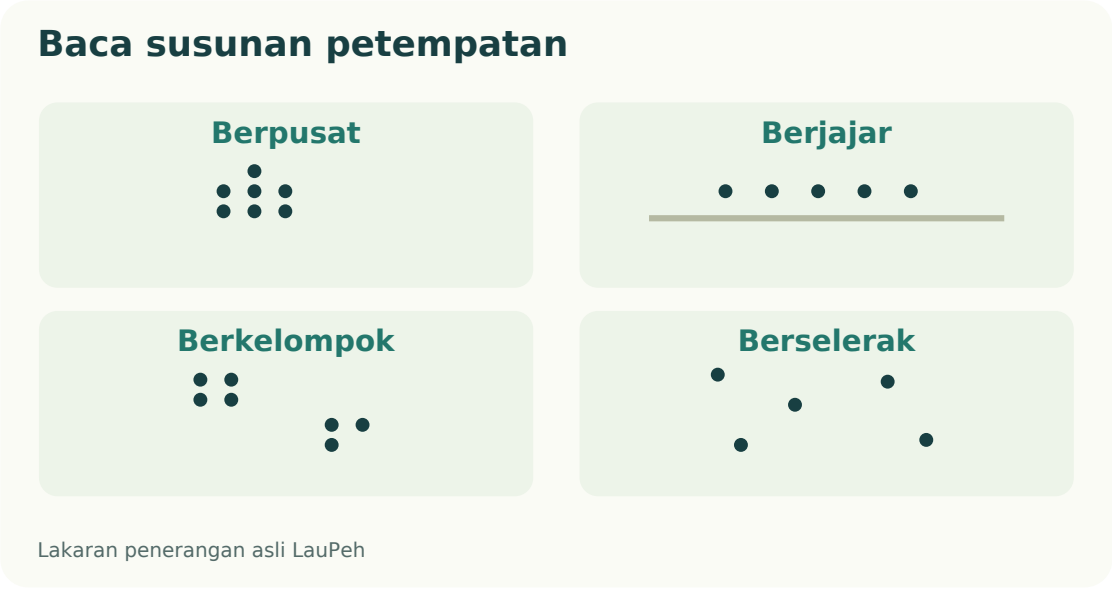
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 96-107 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Baca susunan petempatan

Lakaran penerangan asli LauPeh

Simbol kecil mewakili rumah. Kenal pasti susunannya sebelum mengaitkannya dengan jalan, sungai atau kegiatan ekonomi.

Nota dan contoh berlangkah

9.1a Jenis petempatan: bandar

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Jenis petempatan merujuk kepada bandar atau luar bandar, bukannya cara rumah disusun. Buku teks menerangkan bandar melalui bilangan penduduk, kemudahan, ciri kediaman dan kegiatan ekonomi. Ciri-ciri ini perlu dibaca bersama. Dalam latihan, gunakan maklumat yang diberi dan elakkan menganggap satu bangunan moden sahaja sudah membuktikan keseluruhan kawasan ialah bandar.

• Petempatan Malaysia dibahagikan kepada bandar dan luar bandar.

• Ciri bandar dalam buku teks termasuk jumlah penduduk melebihi 10 000 orang.

• Bandar mempunyai kemudahan asas yang pelbagai dan kediaman berciri moden.

• Kegiatan bandar termasuk perindustrian, perniagaan, pembinaan, pentadbiran dan perkhidmatan.

• Ciri ini digunakan dalam konteks pembelajaran buku teks, bukan sebagai pengganti semua takrif statistik atau status perundangan bandar.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan A mempunyai 24 000 orang, kemudahan pelbagai dan banyak kegiatan perkhidmatan. Kenal pasti jenis petempatan mengikut ciri buku teks.

1. Bandingkan 24 000 dengan ciri penduduk melebihi 10 000.

2. Perhatikan kemudahan asas yang pelbagai.

3. Padankan kegiatan perkhidmatan dengan kegiatan bandar.

Jawapan: A menunjukkan ciri petempatan bandar.

Elak silap: Jumlah penduduk bukan kepadatan. Jangan kelirukan ambang 10 000 orang dengan 200 orang/km² dalam bab penduduk.

Cuba: Adakah bandar dan berpusat menyatakan perkara yang sama?

Tidak. Bandar ialah jenis petempatan; berpusat ialah pola susunan petempatan.

9.1b Jenis petempatan: luar bandar

Buku teks KPM hlm. 99-104 | Rujukan 3.2.1

Petempatan luar bandar dalam buku teks mempunyai kepadatan rendah serta kegiatan ekonomi yang lebih tertumpu pada sektor tertentu. Kediaman sering berciri sederhana atau tradisional, tetapi ini tidak bermaksud tiada kemudahan sosial langsung. Bandar dan luar bandar mempunyai peranan masing-masing. Perbandingan perlu berasaskan ciri yang diberikan dan tidak merendahkan kehidupan masyarakat setempat.

• Ciri jumlah penduduk luar bandar dalam buku teks ialah kurang daripada 10 000 orang.

• Kemudahan asas digambarkan lebih minimum berbanding bandar.

• Kediaman biasanya sederhana dan berciri tradisional dalam penerangan buku teks.

• Pertanian, penternakan dan industri desa ialah kegiatan yang ditonjolkan.

• Luar bandar tetap boleh mempunyai klinik, rumah ibadat, bekalan air dan elektrik.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan B mempunyai 3 500 orang, kebun sayur dan kegiatan penternakan. Apakah jenis petempatannya berdasarkan ciri itu?

1. Jumlah penduduk kurang daripada 10 000.

2. Kebun sayur menunjukkan kegiatan pertanian.

3. Penternakan ialah kegiatan yang dikaitkan dengan luar bandar.

Jawapan: B menunjukkan ciri petempatan luar bandar menurut buku teks.

Elak silap: Kemudahan minimum tidak bermaksud langsung tiada kemudahan.

Cuba: Apakah dua kegiatan ekonomi yang sering dikaitkan dengan luar bandar?

Contohnya pertanian dan penternakan.

9.2a Pola berpusat dan berkelompok

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

Pola petempatan menerangkan susunan rumah atau bangunan. Berpusat dan berkelompok sama-sama boleh mempunyai rumah yang dekat, tetapi petunjuk susunannya berbeza. Pola berpusat bertumpu pada satu tempat seperti persimpangan atau pusat kegiatan. Pola berkelompok pula memperlihatkan kumpulan rumah yang terancang. Gunakan keseluruhan gambaran, bukan perkataan rapat sahaja untuk membuat keputusan.

• Berpusat: bangunan rapat di satu kawasan tumpuan seperti persimpangan jalan raya.

• Pusat perniagaan, pelabuhan dan rumah ibadat boleh menjadi sebahagian kemudahan kawasan berpusat.

• Bandar Tun Razak digunakan sebagai contoh pola berpusat dalam buku teks.

• Berkelompok: rumah disusun dalam kumpulan yang terancang.

• Contoh berkelompok dalam tanah rancangan termasuk Felda Trolak, Felda Air Tawar dan Felda Sahabat.

Contoh berlangkah: Gambaran P: rumah mengelilingi satu persimpangan utama. Gambaran Q: rumah dibahagikan kepada kumpulan terancang dalam tanah rancangan. Padankan polanya.

1. P mempunyai satu pusat tumpuan.

2. Q mempunyai kumpulan rumah yang dirancang.

3. Gunakan petunjuk utama untuk membezakan pola.

Jawapan: P berpusat; Q berkelompok.

Elak silap: Rumah rapat sahaja tidak mencukupi untuk membezakan berpusat daripada berkelompok.

Cuba: Petunjuk apakah yang kuat bagi pola berkelompok?

Kumpulan rumah yang disusun secara terancang, contohnya dalam tanah rancangan.

9.2b Pola berjajar dan berselerak

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

Pola berjajar mudah dikenal melalui rumah yang mengikuti laluan memanjang seperti jalan, pantai atau sungai. Pola berselerak pula mempunyai rumah yang berjauhan dan bertaburan tanpa susunan seragam. Penentuan pola memerlukan bukti susunan. Kedua-dua pola boleh diterangkan melalui gambaran teks, lakaran atau pemerhatian, asalkan unsur yang dinilai benar-benar ditunjukkan.

• Berjajar: rumah tersusun secara deretan sepanjang jalan raya, pantai atau sungai.

• Contoh buku teks termasuk sepanjang Sungai Rajang dan pesisir pantai Kuala Besut.

• Berselerak: rumah berjauhan, bertaburan dan tidak seragam susunannya.

• Pola berselerak terdapat di kawasan kampung dan kebun kecil.

• Bukit Tinggi serta Kundasang digunakan sebagai contoh pola berselerak.

Contoh berlangkah: Sebuah lakaran latihan menunjukkan enam rumah mengikut satu jalan lurus. Jelaskan pola dan buktinya.

1. Kenal pasti laluan yang memanjang.

2. Perhatikan rumah mengikuti laluan yang sama.

3. Bezakan deretan itu daripada rumah yang bertaburan.

Jawapan: Polanya berjajar kerana rumah membentuk deretan sepanjang jalan.

Elak silap: Jangan memilih pola hanya daripada nama tempat; baca keterangan susunan rumah yang diberi.

Cuba: Rumah berjauhan antara kebun kecil dan tidak membentuk deretan menunjukkan pola apa?

Berselerak.

9.3a Fungsi ekonomi bandar

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

Fungsi petempatan ialah peranan yang dijalankan oleh sesuatu kawasan. Bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi, jadi contoh kategori tidak semestinya saling mengecualikan. Fungsi ekonomi bandar berkaitan pekerjaan dan penjanaan pendapatan. Kenal pasti kegiatan utamanya dahulu, kemudian hubungkan kegiatan itu dengan fungsi seperti pelabuhan, perindustrian, pelancongan, perlombongan atau teknologi maklumat.

• Bandar pelancongan menyediakan kegiatan dan pekerjaan pelancongan; contoh buku teks ialah Port Dickson dan Bandaraya Melaka.

• Bandar pelabuhan mengurus import dan eksport serta kegiatan perkapalan; contoh termasuk Klang dan Pasir Gudang.

• Bandar perlombongan berkembang melalui sumber mineral; Kerteh dan Bintulu dikaitkan dengan petroleum serta gas asli.

• Bandar perindustrian mempunyai kegiatan pengeluaran; Shah Alam dan Perai ialah contoh.

• Bandar teknologi maklumat melibatkan ICT seperti pengaturcaraan; Cyberjaya ialah contoh.

• Satu bandar boleh mempunyai beberapa fungsi, seperti Bintulu yang diberikan sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan.

Contoh berlangkah: Bandar rekaan R mempunyai dermaga, urusan eksport dan banyak pekerjaan perkapalan. Kenal pasti fungsi ekonomi yang ditonjolkan.

1. Dermaga berkaitan pergerakan kapal.

2. Eksport ialah urusan menghantar barang ke luar negara.

3. Gabungkan kegiatan perkapalan dan perdagangan melalui laut.

Jawapan: Fungsi yang ditonjolkan ialah bandar pelabuhan.

Elak silap: Jangan menolak satu fungsi hanya kerana bandar itu juga menjalankan fungsi lain.

Cuba: Apakah fungsi bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport?

Bandar pelabuhan.

9.3b Fungsi sosial bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Dalam pengelasan buku teks, fungsi sosial bandar merangkumi bandar diraja, bandar satelit dan bandar pendidikan. Ketiga-tiganya menyokong masyarakat dengan peranan yang berlainan. Perhatikan ciri khusus bagi setiap fungsi: kediaman rasmi pemerintah, sokongan kepada bandar utama atau institusi pendidikan tinggi. Ciri ini lebih berguna daripada meneka fungsi berdasarkan saiz bandar sahaja.

• Bandar diraja mempunyai istana sebagai kediaman rasmi sultan atau raja.

• Contoh bandar diraja ialah Pekan, Kuala Kangsar dan Arau.

• Bandar satelit menyokong bandar utama; contohnya Petaling Jaya dan Senawang.

• Bandar pendidikan menempatkan institusi pengajian tinggi serta menyediakan peluang pendidikan.

• Tanjung Malim dengan UPSI ialah contoh bandar pendidikan dalam buku teks.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan S mempunyai kampus pengajian tinggi dan ramai kakitangan institusi pendidikan. Fungsi sosial manakah yang ditonjolkan?

1. Kenal pasti institusi pengajian tinggi.

2. Hubungkan institusi itu dengan peluang pendidikan.

3. Bezakan daripada istana atau bandar sokongan.

Jawapan: S menunjukkan fungsi bandar pendidikan.

Elak silap: Bandar satelit bukan bandar yang mesti mempunyai stesen angkasa; istilah ini bermaksud bandar sokongan.

Cuba: Bandar yang menyokong bandar utama digelar apa?

Bandar satelit.

9.3c Fungsi kerajaan dan governan bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Sebahagian bandar menjalankan fungsi yang berkaitan dengan pentadbiran, pertahanan atau urusan sempadan negara. Ciri utama pentadbiran ialah pejabat serta perkhidmatan kerajaan; pertahanan dikaitkan dengan pangkalan tentera; bandar sempadan pula menjadi pintu keluar masuk negara. Buku teks menggunakan contoh tertentu untuk menerangkan setiap peranan, tanpa menyatakan bahawa satu bandar hanya boleh mempunyai satu fungsi.

• Bandar pentadbiran boleh berfungsi sebagai ibu negeri, ibu negara atau pusat pentadbiran.

• Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan; Kuantan, Kangar dan Kota Kinabalu ialah contoh ibu negeri.

• Bandar pertahanan menempatkan pangkalan tentera; contoh buku teks ialah Lumut dan Port Dickson.

• Bandar sempadan menjadi pintu keluar masuk negara dan menyokong perdagangan serta pelancongan.

• Rantau Panjang dan Padang Besar ialah contoh bandar sempadan.

Contoh berlangkah: Bandar latihan T menempatkan urusan pintu keluar masuk antarabangsa dan perdagangan rentas sempadan. Tentukan fungsinya.

1. Cari petunjuk sempadan negara.

2. Hubungkan pintu keluar masuk dengan pergerakan orang dan barang.

3. Padankan dengan fungsi governan yang sesuai.

Jawapan: T menonjolkan fungsi bandar sempadan.

Elak silap: Jangan kelirukan fungsi pentadbiran Putrajaya dengan kedudukan Kuala Lumpur sebagai ibu negara.

Cuba: Apakah petunjuk utama bagi bandar pertahanan?

Kehadiran pangkalan tentera.

9.3d Fungsi luar bandar dan perbandingan

Buku teks KPM hlm. 104-105 | Rujukan 3.2.3

Luar bandar juga mempunyai fungsi ekonomi, sosial dan governan. Kegiatan pertanian serta industri desa menyediakan pekerjaan, kemudahan sosial membantu kehidupan penduduk, dan wakil pentadbiran mengurus hal masyarakat. Perbandingan dengan bandar perlu menumpukan bentuk peranan dan kemudahan. Kedua-dua jenis petempatan menyumbang kepada kehidupan negara, bukan sekadar dibezakan sebagai tempat maju atau tidak maju.

• Ekonomi luar bandar termasuk pertanian, penternakan, perlombongan dan industri desa.

• Industri desa menghasilkan barangan seperti kraftangan dan makanan.

• Rumah ibadat, klinik kesihatan, pos, bekalan air dan elektrik menyokong fungsi sosial.

• Penghulu, ketua kampung, tok batin, tuai rumah atau penggawa membantu urusan pentadbiran setempat mengikut konteks masyarakat.

• Balai raya menjadi pusat kegiatan kemasyarakatan.

• Bandar dan luar bandar mempunyai ketiga-tiga fungsi, tetapi kegiatan serta bentuk kemudahannya berbeza.

Contoh berlangkah: Padankan kebun sayur, klinik kampung dan pejabat penghulu dengan fungsi luar bandar.

1. Kebun menghasilkan hasil serta pendapatan.

2. Klinik memberi perkhidmatan kesihatan kepada masyarakat.

3. Pejabat penghulu membantu urusan pentadbiran.

Jawapan: Kebun sayur: ekonomi; klinik: sosial; pejabat penghulu: governan.

Elak silap: Penerangan luar bandar tidak bermaksud semua kampung mempunyai setiap contoh kemudahan yang disenaraikan.

Cuba: Pejabat penghulu tergolong dalam fungsi ekonomi, sosial atau governan?

Governan atau pentadbiran.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis petempatan utama yang dibincangkan dalam buku teks?

A. Bandar dan luar bandar

B. Berpusat dan berjajar

C. Padat dan sederhana

D. Ekonomi dan sosial

B9Q01 | Asas | 9.1

02. Ciri bandar menurut buku teks ialah ___.

A. jumlah penduduk semestinya kurang daripada 1 000

B. semua pekerjaan dalam pertanian sahaja

C. kemudahan asas yang pelbagai

D. semua rumah berjauhan di kebun

B9Q02 | Asas | 9.1

03. Kegiatan manakah lazim dikaitkan dengan luar bandar dalam bab ini?

A. Perkapalan dan import

B. Pentadbiran pusat dan perkapalan

C. Pengaturcaraan dan eksport

D. Pertanian dan penternakan

B9Q03 | Asas | 9.1

04. Menurut ciri buku teks, bandar mempunyai jumlah penduduk ___.

A. kurang daripada 10 000 orang

B. kurang daripada 50 orang/km²

C. melebihi 10 000 orang

D. antara 50 hingga 200 orang/km²

B9Q04 | Asas | 9.1

05. Pernyataan manakah paling tepat tentang kemudahan luar bandar dalam buku teks?

A. Sentiasa lebih pelbagai daripada semua bandar

B. Sama jenis dan bilangan dengan setiap bandar

C. Tiada sebarang kemudahan di semua kampung

D. Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

B9Q05 | Asas | 9.1

06. Apakah maksud pola petempatan?

A. Peranan ekonomi sebuah negeri

B. Jumlah penduduk sesebuah negara

C. Bilangan kelahiran setahun

D. Corak susunan rumah atau bangunan

B9Q06 | Asas | 9.2

07. Rumah bertumpu rapat di satu persimpangan utama menunjukkan pola ___.

A. berjajar

B. berpusat

C. berkelompok tanpa pusat

D. berselerak

B9Q07 | Asas | 9.2

08. Rumah dalam kumpulan terancang di tanah rancangan menunjukkan pola ___.

A. berkelompok

B. berselerak

C. berpusat pada satu persimpangan

D. berjajar

B9Q08 | Asas | 9.2

09. Rumah berderet mengikut jalan raya menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berpusat

C. berkelompok

D. berjajar

B9Q09 | Asas | 9.2

10. Rumah berjauhan dan bertaburan antara kebun kecil menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berkelompok

C. berjajar

D. berpusat

B9Q10 | Asas | 9.2

11. Bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport ialah bandar ___.

A. pendidikan

B. diraja

C. pelabuhan

D. satelit

B9Q11 | Asas | 9.3

12. Shah Alam dan Perai menjadi contoh fungsi bandar apa dalam buku teks?

A. Sempadan

B. Pertahanan

C. Perindustrian

D. Diraja

B9Q12 | Asas | 9.3

13. Bandar yang mempunyai istana kediaman rasmi sultan atau raja ialah bandar ___.

A. perlombongan

B. satelit

C. diraja

D. pelabuhan

B9Q13 | Asas | 9.3

14. Bandar satelit berfungsi sebagai ___.

A. bandar sokongan kepada bandar utama

B. bandar pengeluaran industri berat

C. bandar dengan pintu keluar masuk negara

D. bandar pusat institusi diraja

B9Q14 | Asas | 9.3

15. Kehadiran pangkalan tentera menonjolkan fungsi bandar ___.

A. pelancongan

B. pendidikan

C. pertahanan

D. teknologi maklumat

B9Q15 | Asas | 9.3

16. Pejabat penghulu di luar bandar berkaitan fungsi ___.

A. kerajaan atau governan

B. ekonomi

C. sosial

D. perindustrian

B9Q16 | Asas | 9.3

17. Perbandingan manakah selaras dengan penerangan umum buku teks?

A. Bandar: kegiatan hanya pertanian; luar bandar: kegiatan hanya industri

B. Bandar: rumah mesti berjajar; luar bandar: rumah mesti berpusat

C. Bandar: penduduk kurang 10 000; luar bandar: penduduk melebihi 10 000

D. Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

B9Q17 | Faham | 9.1

18. Pernyataan Bandar X berpusat membezakan dua perkara, iaitu ___.

A. jenis dan pola petempatan

B. fungsi ekonomi dan governan

C. jumlah dan kepadatan penduduk

D. kedudukan relatif dan arah

B9Q18 | Faham | 9.1

19. Mengapakah maklumat rumah rapat sahaja belum cukup untuk membezakan berpusat dan berkelompok?

A. Tiada pola yang mempunyai rumah rapat

B. Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

C. Kedua-duanya hanya ditentukan oleh bahan rumah

D. Nama negeri sudah menentukan pola setiap rumah

B9Q19 | Faham | 9.2

20. Pola manakah dikaitkan dengan Felda Trolak dalam buku teks?

A. Berpusat

B. Berjajar

C. Berselerak

D. Berkelompok

B9Q20 | Faham | 9.2

21. Mengapakah rumah di sepanjang Sungai Rajang menjadi contoh pola berjajar?

A. Rumah tiada hubungan dengan laluan

B. Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

C. Semua rumah mengelilingi satu istana

D. Setiap rumah berada di puncak bukit berbeza

B9Q21 | Faham | 9.2

22. Pasangan ciri yang tepat bagi berselerak ialah ___.

A. rapat dan satu pusat tumpuan

B. berjauhan dan tidak seragam

C. berkumpulan dan dirancang rapi

D. berderet dan satu jalan lurus

B9Q22 | Faham | 9.2

23. Apakah kegiatan yang menonjolkan fungsi Cyberjaya dalam buku teks?

A. Padi sawah

B. Cari gali bijih timah

C. Teknologi maklumat dan telekomunikasi

D. Penternakan lembu

B9Q23 | Faham | 9.3

24. Mengapakah Bintulu boleh muncul sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan?

A. Semua bandar hanya mempunyai dua fungsi

B. Setiap bandar mesti ditukar namanya

C. Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

D. Satu fungsi membatalkan semua fungsi lain

B9Q24 | Faham | 9.3

25. Tanjung Malim dikaitkan dengan bandar pendidikan kerana ___.

A. terdapat pintu sempadan antarabangsa

B. terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

C. terdapat pusat import dan eksport utama

D. terdapat pangkalan tentera yang dinyatakan dalam contoh

B9Q25 | Faham | 9.3

26. Padang Besar dan Rantau Panjang ialah contoh bandar ___.

A. diraja

B. sempadan

C. satelit

D. perlombongan

B9Q26 | Faham | 9.3

27. Fungsi Putrajaya yang ditonjolkan ialah ___.

A. bandar perlombongan

B. bandar diraja

C. pusat pentadbiran persekutuan

D. bandar pelabuhan

B9Q27 | Faham | 9.3

28. Bagaimanakah industri desa menyumbang kepada ekonomi luar bandar?

A. Mewujudkan pangkalan tentera

B. Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

C. Menyediakan perkhidmatan klinik

D. Mengurus pentadbiran melalui pejabat penghulu

B9Q28 | Faham | 9.3

29. Set manakah menunjukkan fungsi sosial luar bandar?

A. Pangkalan tentera dan pintu sempadan

B. Pelabuhan dan gudang eksport

C. Kilang dan lombong petroleum

D. Klinik kesihatan dan rumah ibadat

B9Q29 | Faham | 9.3

30. Apakah peranan balai raya yang disebut dalam buku teks?

A. Pusat kegiatan kemasyarakatan

B. Pusat import dan eksport

C. Pusat pengeluaran industri berat

D. Pusat penyelidikan petroleum

B9Q30 | Faham | 9.3

31. Perbandingan fungsi yang manakah betul?

A. Luar bandar tiada pentadbiran

B. Semua kampung berfungsi sebagai pelabuhan

C. Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

D. Bandar tiada fungsi sosial

B9Q31 | Faham | 9.3

32. Dalam pengelasan buku teks, bandar diraja, satelit dan pendidikan diletakkan di bawah fungsi ___.

A. ekonomi

B. sosial

C. governan

D. pentadbiran sahaja

B9Q32 | Faham | 9.3

33. Data rekaan: P mempunyai 22 000 orang, kediaman moden dan kegiatan perniagaan; Q mempunyai 2 800 orang serta kebun dan ternakan. Padanan manakah paling sesuai?

A. Kedua-duanya bandar semata-mata kerana ada penduduk

B. P luar bandar; Q bandar

C. Kedua-duanya tiada jenis petempatan

D. P bandar; Q luar bandar

B9Q33 | Aplikasi | 9.1

34. Gambaran rekaan: semua rumah mengelilingi satu pusat perniagaan di persimpangan; jalan keluar memancar dari pusat itu. Pola manakah paling sesuai?

A. Berjajar

B. Berpusat

C. Berkelompok dalam beberapa blok berasingan

D. Berselerak

B9Q34 | Aplikasi | 9.2

35. Gambaran rekaan: rumah mengikut tebing sungai dalam satu deretan panjang. Bukti manakah menyokong pola berjajar?

A. Setiap rumah mempunyai penghuni

B. Penduduk bekerja setiap hari

C. Rumah dibina daripada batu

D. Susunan rumah mengikuti laluan sungai

B9Q35 | Aplikasi | 9.2

36. Seorang murid melakar pola berselerak tetapi meletakkan semua rumah rapat mengelilingi persimpangan. Apakah pembetulan paling tepat?

A. Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

B. Susun rumah dalam satu deretan lurus

C. Tambah satu pusat perniagaan besar

D. Rapikan semua rumah kepada satu kelompok

B9Q36 | Aplikasi | 9.2

37. Situasi rekaan: bandar A mempunyai kilang pengeluaran; bandar B mengendalikan eksport melalui kapal. Apakah fungsi yang ditonjolkan?

A. A perindustrian; B pelabuhan

B. A pelancongan; B pertahanan

C. A pendidikan; B diraja

D. A sempadan; B satelit

B9Q37 | Aplikasi | 9.3

38. Situasi rekaan: Kampung Seri mempunyai kebun sayur, klinik dan pejabat ketua kampung. Padanan fungsi mengikut urutan itu ialah ___.

A. governan, pelabuhan, ekonomi

B. satelit, diraja, sosial

C. sosial, ekonomi, pertahanan

D. ekonomi, sosial, governan

B9Q38 | Aplikasi | 9.3

39. Situasi rekaan: bandar R mempunyai istana rasmi, universiti dan pusat pelancongan. Kesimpulan manakah wajar?

A. R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

B. Istana membuktikan tiada fungsi lain

C. Semua bandar mesti mempunyai tiga kemudahan itu

D. Hanya universiti boleh dianggap fungsi

B9Q39 | Aplikasi | 9.3

40. Seorang murid menyatakan semua kampung tiada perkhidmatan sosial. Bukti rekaan manakah menolak dakwaan itu secara langsung?

A. Kilang terletak di bandar besar

B. Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

C. Sebuah sungai melalui tanah tinggi

D. Sebuah bandar mempunyai pelabuhan

B9Q40 | Aplikasi | 9.1

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 C**	**03 D**	**04 C**	**05 D**	**06 D**	**07 B**	**08 A**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 C**	**14 A**	**15 C**	**16 A**
17 D	**18 A**	**19 B**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 C**	**24 C**
25 B	**26 B**	**27 C**	**28 B**	**29 D**	**30 A**	**31 C**	**32 B**
33 D	**34 B**	**35 D**	**36 A**	**37 A**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. A | Bandar dan luar bandar

Dua jenis petempatan ialah bandar dan luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

02. C | kemudahan asas yang pelbagai

Kemudahan asas yang pelbagai ialah antara ciri bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

03. D | Pertanian dan penternakan

Pertanian dan penternakan antara kegiatan yang ditonjolkan bagi luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

04. C | melebihi 10 000 orang

Buku teks menyatakan jumlah penduduk bandar melebihi 10 000 orang.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

05. D | Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

Luar bandar mempunyai kemudahan sosial, walaupun secara umum lebih minimum berbanding bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

06. D | Corak susunan rumah atau bangunan

Pola petempatan ialah corak atau susunan kawasan kediaman.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

07. B | berpusat

Tumpuan di satu pusat seperti persimpangan ialah petunjuk pola berpusat.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

08. A | berkelompok

Susunan rumah berkelompok dan terancang ialah pola berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

09. D | berjajar

Berjajar merujuk rumah yang tersusun secara deretan sepanjang laluan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

10. A | berselerak

Berselerak ialah pola rumah yang bertaburan dan berjauhan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

11. C | pelabuhan

Bandar pelabuhan menjalankan urusan import, eksport dan perkapalan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

12. C | Perindustrian

Shah Alam dan Perai ialah contoh bandar perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

13. C | diraja

Kediaman rasmi sultan atau raja menjadi ciri bandar diraja.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

14. A | bandar sokongan kepada bandar utama

Bandar satelit menyokong bandar utama.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

15. C | pertahanan

Bandar pertahanan berkembang dengan pangkalan tentera.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

16. A | kerajaan atau governan

Penghulu ialah antara wakil yang menjalankan urusan pentadbiran setempat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

17. D | Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

Buku teks membezakan kepelbagaian kemudahan bandar dengan kemudahan luar bandar yang lebih minimum.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

18. A | jenis dan pola petempatan

Bandar ialah jenis, manakala berpusat ialah pola.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

19. B | Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

Satu pusat tumpuan mengarah kepada berpusat; kumpulan terancang mengarah kepada berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

20. D | Berkelompok

Felda Trolak diberikan sebagai contoh petempatan berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

21. B | Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

Susunan rumah mengikut sungai membentuk pola berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

22. B | berjauhan dan tidak seragam

Rumah berselerak bertaburan dengan jarak dan susunan yang tidak seragam.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

23. C | Teknologi maklumat dan telekomunikasi

Cyberjaya ialah contoh bandar teknologi maklumat.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

24. C | Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

Bintulu mempunyai lebih daripada satu peranan yang ditonjolkan dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

25. B | terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

UPSI ialah contoh institusi yang menonjolkan fungsi pendidikan Tanjung Malim.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

26. B | sempadan

Buku teks menyenaraikannya sebagai bandar sempadan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

27. C | pusat pentadbiran persekutuan

Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

28. B | Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

Industri desa menghasilkan produk seperti kraftangan dan makanan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

29. D | Klinik kesihatan dan rumah ibadat

Klinik kesihatan dan rumah ibadat ialah contoh kemudahan sosial.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

30. A | Pusat kegiatan kemasyarakatan

Balai raya menjadi tempat kegiatan kemasyarakatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

31. C | Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

Perbezaannya ialah bentuk kegiatan dan kemudahan, bukan ketiadaan semua fungsi di satu jenis petempatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

32. B | sosial

Buku teks mengelompokkan ketiga-tiganya sebagai fungsi sosial bandar.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

33. D | P bandar; Q luar bandar

Ciri P sepadan dengan bandar dan Q sepadan dengan luar bandar dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

34. B | Berpusat

Tumpuan pada satu pusat membezakan berpusat daripada deretan atau beberapa kelompok terancang.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

35. D | Susunan rumah mengikuti laluan sungai

Rumah yang berderet sepanjang laluan merupakan bukti berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

36. A | Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

Rumah perlu berjauhan dan bertaburan untuk menggambarkan pola berselerak.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

37. A | A perindustrian; B pelabuhan

Kilang menonjolkan perindustrian, manakala eksport melalui kapal menonjolkan pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

38. D | ekonomi, sosial, governan

Kebun menghasilkan pendapatan, klinik memberi perkhidmatan kesihatan dan pejabat ketua kampung mengurus pentadbiran.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

39. A | R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

Istana, universiti dan pelancongan menunjukkan peranan yang boleh wujud serentak.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

40. B | Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

Kewujudan klinik dan elektrik di sebuah kampung menunjukkan dakwaan semua kampung tiada kemudahan itu tidak tepat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.1

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.